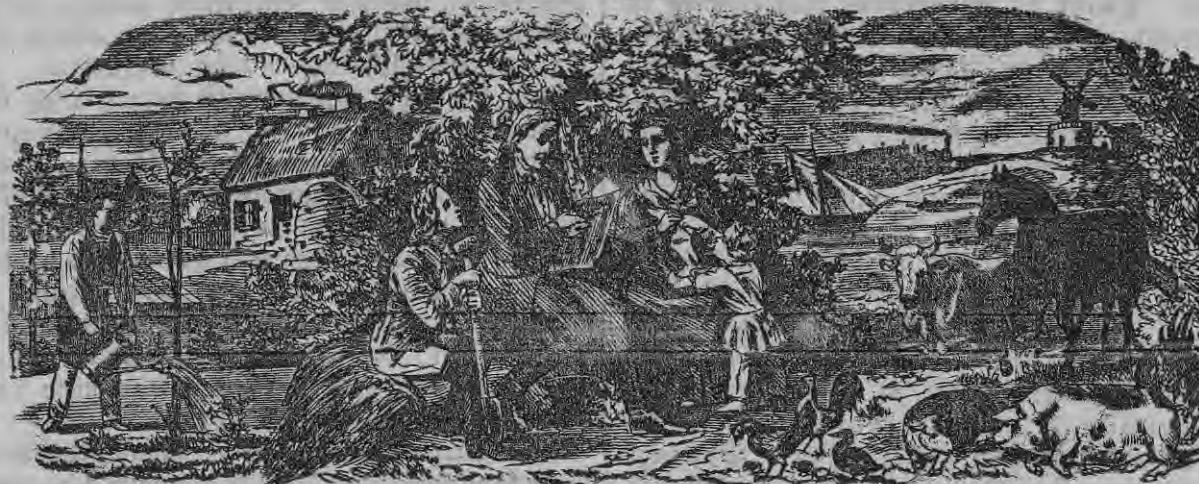


Latweeschu Awises.

47. gaddagahjums.



No. 51.

Trefchdeenā, tannī 18. (30.) Dezemberi.

1868.

Latweeschu Awises lihds ar fawem preektumee m makfa 1 rubli sudr. par gaddu. Kas us fawu wahrdu apstellehs 24 eksemplarus. wehl weenu dabbuhs flahf parwelti. Jo-apstelle: **Jelgawā Latv. awischi naminā** pēe **Danīschewski**; — **Rīga** pēe **Daniel Minus**, teatéra un webwera celas kuhri, pēe fw. **Zabna bainzgas jaunaka mahzitaja Müeller** un pēe **Dr. Buchholz**, leelā **Aleksander-eels** Nr. 18. — **Wissi mahzitaji**, **flöhlmeisteri**, pagasta walditaji, flēhweri un zitti tautas draugi teek suhgti, lai loffitajeem apgahda to apstellehsanu. — Redaktora adreste ir: „**Pastor Vierhuff, Schloß pr. Riga.**“

Nahditajs: Waldbas panehle. Politikas vahrska. Dachadas finnas. No Wez-Sabtes semtolovibas skolas. No frēshu fungu semnebm. Labs trihs Baltiskabs gubernijas. Semneeks un Liggers. Wisjamaahs finnas. Sluddinashanas.

Waldbas panehle.

Pebz Baltisku guberniju generalgubernatora funga preekschrafsu no 1. Nowembera s̄ch. g. Nr. 946, ta komissiōne, kas ir Kursemmes semneku likkumu leetās, zaurscho wisseem dohd sunnah un eewehroht, ka latru reis fur pagasti un tee no winna iswehleti, lohnejami ammata-wihri fawā flarpā newari falihkt par to ammata-wihru lohnes mehru, fchēe warr pagehreht, lai

1) ta wišmasaka lohne istaisa no latra pagasta peederrigo pa 10 kap. preeksch pagasta wezzakam, pa 5 kap. preeksch pagasta teefas preekschfahdetaja un pa $2\frac{1}{2}$ kap. preeksch pagasta preekschneeka un pagasta teefas preefahdetaja, — ja tam pagastam tik irr 200 jeb masahk peederrigo (fchēe irr fahrohtami wissi, pilnōs gaddōs buhdami, pēe pagasta peerakstti zilwel, weenalga waj wihrischki, waj feewischki, un no lahdas dīshves-lahrtas lai buhdami), — un lai

2) wehl preelek

- a) leelakōs pagastos, kam irr lihds 500 peederrigo, — pēe tahm 1ā punktē nolikahm lohnehm flahf, pagasta wezzakam wehl 5 kap., pagasta teefas preekschfahdetajaam $2\frac{1}{2}$ kap., pagasta preekschneekam un pagasta teefas preefahdetajaam $1\frac{1}{4}$ kap., — no latra peederrigo, kas pagastam irr pahrahk par to skaili 200;
- b) pagastos, kam irr 500 lihds 1000 peederrigo, — pēe tahm 1ā un 2ā, a) punktē nolikahm lohnehm

flahf, pagasta wezzakam 3 kap., pagasta teefas preekschfahdetajaam $1\frac{1}{2}$ kap. un pagasta preekschneekam, kā arri pagasta teefas preefahdetajaam $\frac{3}{4}$ kap. no latra peederrigo, kas pagastam irr pahrahk par to skaitli 500; — un beidsoht

- c) pagastos, kam irr pahrahk par 1000 peederrigo, — pēe tahm 1ā, 2ā, a) un b) punktēs nolikahm lohnehm flahf, pagasta wezzakam 2 kap., pagasta teefas preekschfahdetajaam 1 kap. un pagasta preekschneekam, kā arri pagasta teefas preefahdetajaam $\frac{1}{2}$ kap. sudr. no latra peederrigo, kas pagastam irr pahrahk par to skaitli 1000.

Weenā laikā ar s̄cho, arri wissahm aprinka teefahm zirkular-preekschrafsu par s̄cho leetu irr iſlaifs.

Jelgawā, tannī 15. Nowemberi 1868. (Nr. 297.)
(Sī Kurs. gub. awis. pahrtulkohts.)

Politikas vahrska.

Bruhſchu landtagā daschlahrt eenaidiba zehlahs starp ministereem un tautas-weetnekeem zaurs to, ka waldbas landtagam negribbeja atwehleht runnaschanas brihwibū, jo landtagam nebuht newarr isdohtees atraft wissas likkumu wainas un gruntigi apfpreest wissas walsts waijadsibas, ja latram tautas-weetneekam nau brihw isteikt wissu fawu padohmu. Talabb' tas weetneeku nams tagad nospreeda, ka neweenu tautas-weetneeku par to newarohit ussfuhdscht pēe teefahm, ko winsch pafchā landtagā runnajis; Bismarks sažija ka waldbas ta meera deht schim spreedumam wairs nebuhschoht pretti turretees; bet tas fungu nams s̄cho spreedumu atkal apgahsa, lai pats

Bismarks teem fungem luhgtin luhdsä, lai jel to runnashanas brihwibü landtagam nu atwehlejohit tåpat, fa Seemet-Wahzemmes parlamentam schi brihwiba jau effohit atwehlesta. **Turki ar Greekem** sakohduschees arween' stiprahk, un rahdahs, fa Frantschu subtitam turta leelaka waina zaur to, fa schis Turkus usflubbinajis. Tee zittet leelwaldneeki, ihpaschi Kreewi un Pruhsch i stipri pehz ta dsennahs, to strihdi islihdsinaht; bet ta leeta gauschi gruhta; jo Turks weenka hirt pagehre, lai wissi Greeki pawalstneeki tuhliht ifeijoht no Turku rohbeschahm un lai arri Serbijs un Rumanijas waldibas wissus Greekus isdенноht no sawahm rohbeschahm un ohtrikahrt winsch prassa, lai Greeki pawissam pasemmojahs. Turprettim atkal Greeki pastahw us sawataisnibu un Lehninam weens ministeris pat weens ministeris bij ja-atlaish tadeht ween, fa schis Turkeem nebij deewsgan eenaidneeks, jo wissi Greeki gribb, lai Lehninsch Turkeem turrahs prettim lihds nahwei. **Spanija** tas ohts dumpis & adikse nu pawissam irr apspeefis. Taggad laffam, fa tas dumpis tur bij iszehlees zaur to, fa waldiba no laudihm pagehreja, lai wissi tee, kas pee Isabellas isdistschanas karra-eerohtschus no arsenaleem (krohna eerohtschu leahjumi) bij dabujuschi rohlas, tohs nu atkal atdohdoht waldbai, jo tee eerohtschu peederroht paschai walsti un tik effohit gahdati preefsch saldatu, isrihloschanas; kad laudis gribboht turreht eerohtschus, lai kats pats pehrkoht. Bet Kadikses kautini to gauschi nehma par faunu un tahs flintes negribbeja atdoh, jo paschi buhfchoht tehwsemme fargaht. Talabb' nu fahza dumpotees, lihds kamehr waldiba ar warru tohs apspeeda, un nu kats atdewa tohs eerohtschus. Ta tautas-meetneeki uszelschana nu jau irr usfahcta, un jaungadda nahks redsams, kahda waldiba Spanijai us preefschu tiks dohta. **Frantschu** Leisars lauschu gribbeschanai tiktahl vadeeves, fa 2 ministerus atlaidis, kas brihwibai bij leeli eenaidneeki, kas kahroja us laxu ar zittahm walstihm. Nu winsch irr uszehlis 2 meera draugus, kas turklaht ar Italiu arri labprahrt gribboht dsihwoht draudsiba un kas pahvesta waldbu pahrdauds negribboht aistahweht. Bet rahdahs, fa Franzija tihrs ween'alga, kahdi tur tee ministeri; jo Napoleons padohmu labprahrt nepeenemmoht, bet tomehr arween' darroht pats pehz sawas galwas.

Daschadas finnas.

No eelschawis.

Rihga tann 11. un 12. Dezemberi ta Latweeschu (rafstu) draugu beedriba bij sapulzeju fees un tur spreeda un runnaja par Latweeschu wallodu un par grahmatahm. Beedribas presidente arri stahstija par teem pilskalneem, elskukalneem un basnizas kalneem, lo pats ar zittetem, kahdeem draugeem kohpa Kursemme gaz abbahm Abawas pussehm meklejis pagahjuschä wassara un weetahm arri rikti usgahjis. Schihs weetas talabbad ewehrojomas, fa wezzu wezzös paganu laikos tur Latweeschem bijuschas kohku-pillis, elku altari un kappenes. Kad

wissas schihs weetas warretu samekleht, tad landfahrti warretu gahdaht, fur buhtu redsams, kahda ta Kursemme bijuse wezzös paganu laikos. Buhtu gan labbi, tad no wissahm Kursemmes un Widsemmes mallahm laudis presidentam finnas aislaisu us Dohbeli par tahdeem kalneem, kas ilgi schwejuschi nezeeniti un ne-ewehehroti. Weens kungs, kas muhsu tehwsemmites wezzus laikus stipri isdibina un ismekle, beedribai zehla preefschä wezzas Latweeschu singes, lo Kraflawes aygabala, Leischöss sameklejis. Par dauds zittahm leetahm tur wehl tifka runnahs, fa us preefschu saweem lassitajeem plafchahk istahstischu. Par beedribas preefschneekem tee paschi lihdschinnige preefschneeki atkal no jauna uszelti, prohti: par presidenti Bielenstein, par Kursemmes direktori Rutkowiski, par Widsemmes direktori Auning, par rakstu weddoju Mueller, par kassas walditaju & upffer un par bibliotekas fargu Buchholz.

Widsemmes, Kursemmes un Iggauensemmes muischneeki preefschneeki tam Baltisku guberniju generalgubernatora leelungam nodewuschi weenu rafstu, fur to muischneeki beedribu jeb ritterschaftu wahrdä apleezinajuschi, fa neschaubigi, fa lihds schim, tåpat arri us preefschu neschaubigä usfizzibä buhfchoht turretes pee sawa Keisara un tahs tehwsemme, kas weenadi peederroht wisseem Kreeuwualts pawalstneekem; pehz pateesibas gauschi effohit apskaituschees par zittu lauschu pahrmeschau, fa Baltisku guberniju eedsihwotaji stahwoht weenä prahä ar teem ahrwalstu rafstneekem, kas isleelahs ar to, fa naidigus rafstu laischoht laudis pret Kreewusenmi.

No Rihgas-Jelgawas dseljella teek rafstihls, fa jo deenas jo wairahk to brauzeju gaddahs, un Dezembera widdu ikdeenas braukuschi pa 500 brauzejeem un svehteenas wairahk par 700.

Rihga atkal laupitaji stipri sahk strahdaht ar sagfchanu un pat ar sleyplamu darbeam.

Jelgawa tee leelprahtigee uggunedschfeji atkal usnehmuschi naktswalki; tee gohda wihi mainidomees zauru nakti staiga pa pilsehtu eelahm eedsihwotajeem meerigu duffeschau gahdadami.

Peterburgä stipri par to teekoht runnahs, fa dseljella jabuhwe pa wissi Widsemmi. G. V.

No Widsemmes. 24. Novembari Leevas kalmä jauna basniza irr eeswehrita. Jau gadda laiku basniza bijuse gattawa, bet daschadu cemeschlu dehl to newarreju-schi eeswehricht. — Braulenes muischä, Lasdones draudsé, 7. Novembari jauns teefas nams eeswehrichts. Braulenes dsumtakungs, graf Siewers, dahwinajis preefsch teefas namma zelschanas 3 puhraveetas semmes, bet tohs waijadfigohs buhw'kohkus par lehtu malku pahrdewis. Schogadd' par Surgeem eesfahluschi nammu zelt un 3. Oktoberi jau bijuschi ar wisseem darbeam gattawi. Teefas nams effohit 12 affis garfch un 5 affis plats; weenä gallä prahwa un gaischa teefas istaba, tad lauschu sapulzechanahs istaba, teefas skrihwerim 2 istabas, widdu preefschnames un fukua. Ohtrå gallä teefas fullaina istaba un 4 zeetuma istabas. Bes teefas namma wehl stallis

ar wahguñi taisihts. Par buhw'materiäli un par ammat-neekem iidohti 900 rubuli. Geswehtischanas deenä gah-juschi dseedadami "Deew's kungs irr muhsu stipra pils" no leelkunga muishas us teefas nammu. Sanahzejus teefas preefschnammä Lasdones dseedataju beedriba apfweizinajuje, to "Jehowah" us 4 wihrischku balsihm dseedadama. Tad graf Siewers us laudihm runnadams peemin-nejis, ka winsch 15 gaddus puhlejees, lai Brauleneeki laizigas un garrigas leetäs tiltu us preefschu, pafkubbina-dams lai arri taggad, kur pascheem fawa pagasta waldischana, labbos rikumds weenprahigtig turretohs. Kad nu pagasta wezzakajs teefas namma durwüs atslehdjis, tad draudses mahzitajis runnajis par Dahw. ds. 127, 1. Pehz' dseedataju beedriba us 4 balsihm nodseedajuse "Deew's fargi Reissari." Tad wispehdigi pagasta wezzakajs grafam, mahzitajam un dseedatajeem pateizees, ka nahkuschi winneem scho preeka un gohda deenu puschloht.

Peterburgā nesenn kahdā grahmatu bohki prastas drahnas apgehrbees semneeks eenahk darbu luhgdamees. Grahmatu drukkatajs dohmaja, ka semneeks tak laikam kahdu prastu algahdscha darbu tik mahzeschoht strahdaht. Bet kas par brihnumu, kad dabuja finnaht, ka fhis semneeks prohtoht pahrtulkoht no Enlandeschu. Frantschu, Wahnu. Spaneeschu un Italeeschu wallodas us Kreewu wallodu. Schis wallodu prattejs bij no Jaroslawas gubernijas, Iwan Brun in wahrdā. Wissas schihs wallodas winsch bes nekahdas skolas un skohlmestera pats no sevis bij eemahzijees un tomehr fawu semmes kohpschanu tadeht nebij astahjis, sweschas wallodas tik par goreem seemas walkareem un zitteem walkas laikem mahzidamees. Schis semneeks jau jennahk daschus rakstus no sweschahm wallodahm tik labbi Kreewu wallodā pahrzehlis, ka par tahdu dorbu tik warr preezatees. Grahmatu drukkatajs usdewis, lai wirnam kahda flavena Enlandes dabbas-pratteja rakstus Kreewu wallodā pahrtulkoht.

Widsemme. Tanni 10. Nowemberi swinnejuschi Jaun-Kahrkds pagasta teefas strihwera un muischlunga Johann Tobis ammata swehlkus par to, ka winsch 25 gaddus abbus schohs ammatus tanni weetā maldijis. Winsch ar faveem pagasta laudihm gan preekus gan arri behdas kohpā baudijis. Ka ween finnadam un zit eespehdams puhlejees, ka kahrtiba un gohdiga dshwe wairotohs. Teefas wihireem liklumus isskaidrojis, suhdsetajus mellejus salihdsinaht. Ka muischlungas ar faveem fainneekem un darbineekeem labbi fatizis, wainigohs lehnā prahtha pahrrahjis un pret katu bijis laipnigs un pasemmigs. Tahdam gohda wiham gribbejuschi pehz nodshwootem 25 ammata gaddeem fungi un fainneeki fawu pateizibu un mihlestibu parahdiht. Chrgemes draudses skohlmesterti or zitteem dseedatajeem to rihtu agri Tobis fungu ar jaunku dseesmu apfweizinajujchi. Sainneeki tam dahwinajuschi weenu duzzi sudraba ehdamas karotes, 2 dutschi fmalkus porzellana galda traikus un weenu tehjmaschini. Leels-fungs devis sudraba kabbatas pulksteni un zits kahds weenu dahrgu speeki. Ap puudeenu fanahkuschi sain-

neeki Tobis fungu fweizinaht un tam laimes wehleht. Winsch teem no wissas firds pateizis un tohs labbi pazeenajis.

Kiēwes pilsehtā, Kreewsemme, Septembera mehnesi weena seewa nomirruše 137 gaddus wezza.

No Rihgas. Kahds fuggis do Koenigsberg us Rihgu rudsus wedsams tanni 11. Nowemberi ne tahlu no Leepajas strandejis. Mas zerribas lahdinu glahbt. Atkal zits fuggis ar dselfi peelahdehts no Biannu semmes us Rihgu eedams pee Monsundes 10. Nowemberi strandejis. Laudis wissi isglahbti. — Jo leelaki pilsehtā, jo dahrgaka ruhme. Baggatee un leelmanni gan eespehj lepnōs nammōs dshwoht, bei nabbad sineem un darba lautineem jaleen masas buhdinās, semmās mahjinās un miklōs pagrabbōs eekjhā, kur netihribas un newessliga gaifa papilnam. Tadehl jau dauds fabrikanti, kas leeliskam fawōs fabrikōs ar darba laudihm strahda, preefsch faveem strahdneekem glihtas un ruhmagas mahjas likkuschi ustaifisht. Kahds teizams Rihgas fungē. Sprost wahrdā, 10,000 rubulus preefsch ta bij nolizzis. Lai darba laudihm verrigas mahjas taisitu. Weena teizama birgeru beedriba to leetu rohkas nehmuse un taggad Moskawas forschtattā 2 dshwojamas ekas ar tahn tur peederrigahm wirtschafteis ekahm likkuse ustaifisht. Kats nams irr 2 tahschēs augstis un katrā irr ihpaschi istabas preefsch 16 familijahm. Katrai familijai irr fawa ihpascha istaba, lufna, pagrabs, ihpaschi preelekama weeta us behninga. Pee katra namma ari dahrss irr eetaifisht, kur ihreneeki warrehs stahdiht kartoffelus un zittas dahrfa faknes. Masgajamas istabas un maises zepli irr pawissam 3, kur eedshwotajeem kohpā jafateek. Nahloschā pawassari ari kohlus ap nammeem buhshoht stahdiht, lai tee buhtu par namma gresnumu un kastā waßaras laikā par valikamu pawehni. Par tahdu dshwoekli ar wissahm peederrigahm eeriktehm jamaksa familijai par goddu 40 lihds 60 rubulu. Siunams, ka schinnis diwōs nammōs wissi Rihgas strahdneeli nowarrehs fa-eet. Buhs wehl dauds tahdu jataisa. Bet preezajamees no wissas firds, ka arri schinni lohti waijadīgā un derrigā leetā pirmajs sohlis irr sperts. Tahdos wesseligōs un derrigōs kohrtelōs lautini drihsahl skaidribā, faderibā un weenprahibā warrehs dshwoht. Kur taggad fainneeki us semnehm jaunas dshwojamas ekas zell, tur tahs arri zit ween' spehdami, us to labbalo eerikte. Tur irr prahwas un angstas istabas ar gaifsheem lohgeom, baltu grihdu un ar wairahk kambareem. Irr gan ko preezatees par frohna pagastu mahjahn ap Dohbeli, Telgawu un Tukkumu, arri dauds weetās muischneeki pagastos it žmuktas dshwojamas ekas. Un tur arri muischneeki pee sawahm muischahm taggad jaunas kalpu mahjas taisijschi, tur tee tahs arri eeriktejuschi jo glihti un derrigi. Tahdos teizamas kalpu mahjas irr Semmitē, Uppes muischā, Jaunpilli, Sallajā muischā, Ohsolmuischā, Grentschu Jaunajā muischā un wehl daschās zittas weetās.

No Charkowas raksta un suhdsahs par lohti dauds nabageem, kas tur žhogadd' apkahrt staigajsoht deede-

dami; tee effoht wišwairahk tahdi ſpehla zilweki, kam labbahk patihk apkahrt wasatees, ne kā darbu strahdaht, kas padewuschees dſerſchanai un kad nu ar dſerſchanu iſ-puttinajuschi ſawu beidsamo mantibu, tad eijoht apkahrt maiſes luhgdamées. Charkowas gubernijas waldſchana pawehlejuſe pahrſkaitiht wiſſus nabagus; kad tohs no wiſſahm puſſehm peefuhitius rehlinumus ſalikkuf ſohpā, tad atradduſe, ka wiſſā Charkowas gubernijā taggad irr kahdi 5000 nabagu, — uſ ſotreem 320 eedſhwotajeem weens nabagē. Bet no ſcheen 5 tuhlſtoſcheem tiſ weena zetturta daffa effoht tahdu iſtlu nabagu, prohti: wezzu, neſyehneeku, klibbu, aklu, ſlimmigu; bet turprettim tahs trihs zetturtaſ daffaſ effoht tahdu palaidneeku, ſlinkotaju, krohga brahlſchu, kas tiſ ſawas fuhtribas dehl apkahrt klenderejoht un ſawu deenischku maiſi zitteem kā nosohgoht; jo ne retti gaddotees, ka tam dahnwanu nehmejam irr wairahk kas pee rohkas, ne kā tam dewejam.

Arri muhſu Baufkas puſſe ſhogadd' irr dauds wairahk to nabagu, ne kā zitteem gaddeem. Zauru waffaru nodegguschi ſchihdi no Jahnischka, Scheimes, Linkawas un no Paſwalla, ſchē ſtaigaja apkahrt pulks dahnwanu luhgdamées; tannis Leifchu meestos ſcho waffar' ugguns bij nophofſtijis dauds ehku un tohs nabadiſius pamettis bes pajumta, bes apgehrba un bes maiſes. Taggad gan to ſchihdu nereds wairs tiſ dauds, tiſ waffar', jo winnu leelaka dafka buhs uſuehmufchi ſeemas mahjolli pa Leisheem, bet zaur to mumē nau palizzis dauds maſahk to nabagu; jo nu atrohdahs wairahk nabagu no muhſu paſchu laudihm, un dee'mſchehl arri ſtarp ſcheem dauds tahdu, kas irr ſtipri deewſgan, ſew maiſi pelnihtees. Bet mehs par winneem tā newarram ſuhdſtees, ka Charkowneeki: ka winni eet nabagē no ſlinkuma un no palaiſchanahs — nē, ſchē lautini labprahrt strahdatu par to deenischku maiſiti, bet nau kas winneem dohd darbu. Tahdas behdas irr uſgahjuſchias wišwairahk teem algahdscheem un zitteem tahdeem rohſpelneem. Par waffaru winni dabuja darbu vee buhwehm un vee laukeem; taggad ſchec darbi jau fenn pabeigti. Ikkatrs fungs un fainneeks ſhogadd' leek pee mallas tahdu leeku darbu, ko tiſ ween' warr pazeest, lai tiſ maſahk to iſdohſchanu. Zitteem gaddeem fainneekem peetikka ko kult lihds Leel'deenai, bet ſhogadd' iſkuhla beidsamo jau preekſch Mahrtineem; zellabrukschanu arri ſhogadd' irr maſahk, ne kā zitteem gaddeem. Kur tad nu lai rohnahs tee darbi, ar kam tas algaſhds ſawu maiſi lai pelna, un kā nu ſchis lai ehd to deenischku maiſi, tad to wairs newarr dabuht pelniht? Te tiſ warr atbildet: winnam irr ja-eet, negribbosham, vee lihdszeetigeem zilwekeem, kam wairahk kas pee rohkas, un jaluhds ſchelaſtibas dahnwanas. Seema vee mumē eefahkumā rahdiyahs buht paſtahmiga un zeeta (kahda fenn gaddeem nau bijusi). bet taggad redsam, ka nau wiſ tā, kā zerrejam. 2. Nowemberi uſkriitta pirmajſ ſneegs, pehdu dſilſch, un lihds ar ſneegu arri atraddahs 5 grahdi falla, vee tahda falla laiks uſturejjahs lihds 21. Nowemberim — pa ſtarpm arri bija 7, 8 grahdi, 9. Nowemberi ir pahri par 10 —; te nedohmojoh 22. Nowemberi laiks peelai-

dahs un ſahla kauſeht ſemmē ſneegu, 24. Nowemberi termometers rahiſija 4° ſiltuma, un no ſneega wairs nelas nebij redſams — wiſſur iſſkattijahs tā, kā paſwaffaru: plawas un laukī ſallu un pa wiſſeem grahwjeem ſkrejhja uhdens, tiſ zibrulu ween' truhla. Un kā ta pirmo ſeema nogabja, tā taggad zittas iſtſas wehl nau weetā; lai gan arri daſchu deenu falſt un uſkriht kahds biſchliſ ſneega, tiſpat atkal oħtru jeb trefchu deenu laiks atlaiſchahs un dſenni ſemimē to paſchu ne-effoſchu ſneegu. Kad tiſ tahds laiks neſkahdetu muhſu ſmuſki eefehluſcheem kweeſchu un ruſtu laukeem. Dauds weetās muhſu puſſe lautini zeefch uhdens truhkumu un brauz juhdſehm ſemmes uhdensim paſkal uſ uppehm un alkahm, kur uhdens wehl dabujams. Arri ar lohpu barribu ſhogadd' irr knappi; kad tiſ Deew's dohtu iħſu paſwaffaru, ka ſawus lohpinus warretum iſdift laukā agrakt, ne kā daſchu gaddu. T.

No Widjemmes ſinao, ka tur weetahm dauds ſagli flektis un ſtaffos eelauschotees, tadehi tur dauds fainneeki ſawahm mahjahm laukā waſtes liſkuſchi. Kalpi ar ſlin-tehm un piſtolehm apgahdajuschees ſtaigajoht tumſħas naftis apkahrt mahjas fargadami. Tā irr gan labbi! Kaut Kurſemneeki arri tā darritu!

E. J. S.

No Wez-Sahtes ſemkohpibas ſkohlas.

Kad ſhogadd' Latweſchu Awilis 45, nummurā bija iſteiſts: „Ar leelu pateižibu fanemtum arri finnas par paſchu ſkohlas darboſchanohs Wez-Sahtē,” tad ſchihſ ſkohlas direkziōne nodohmaja ſchahdu finnu laift.

Semmes darba ſkohla Wez-Sahtē eefahla strahdaht uſ Zurjeem 1867, gaddā un uſ to dſennahs, ka winnai tahduſ jauneklus, kas gribb paſlit par ſemkohpjeem, iſ-dohtohs fataiſhiſt uſ winnai nahlamu ammatu zaur tahdahm ſkohlas mahzibahm, kas peederr pee ſemmes kohpſchanas un kas ſkohlas ſtundas iſtabā cemahzitas, pehž atkal aħraa pee paſcheem ſemkohpjeju darbeem, waj uſ lauka waj dahras uſ ſtaffi un t, j. pr. ſkaidri teek iſrahdiſas par derigahm, ka wiſſahm leetahm pareiſi un pehž ſaprattigas buhſchanas waijaga notiſt, ka lai mahzelli paſchi ar fa-wahm aqzihm to dabu redſeit, ko ſkohlas iſtabā ſawā galwā bij ſanehmufchi. Wiſſadi ſchē prohwe mahzelli prah-tu un paſtſpreeschanu mohdinah. Baſkubbina tohs uſ kaſħaribu, tħiribu, ka ir katu darbu pareiſi un iħſtenā lai-kā iſdarriht. Mahza, lai winni paſchi pee darba proht paſklauiſt, un lai atkal paſchi arri aprohnahs waſdiht, tas irr, zitteem darbu eerahdiht un tohs vee darba uſluh-koht, ka lai ſawā laiſa, kad irr waijadsig, ir tahdā wiħſe uſ winneem warr paſtauees un wiſſadi uſtizzetees. Tapat ſchē ruhpejahs uſ to, lai vee jaunekiem tħa klu ms, pati tħa klu un iſmanna vee ſemmes darbeem plauſt. Pirmā gaddā jaunai ſkohlai bij 9, bet no ſchih gadda Zurjeem irr 13 mahzelli, leelaka daffa tahdi jaunekli, kas lihds ſchim to, kas winneem ſchiet toħp uſ-dohſ, ar preeku un miħlejſtibu irr meklejuſchi iſdarriht, lai gan ſinna ms katra mħarras tas ſawadā mehrā irr laimojees, pehž paſcha garra-ſpehleem un pehž taħm ſkohlas mahzi-

bahm, ko tas scheit eestahdamees no mahjahn atweddalihds. Deewom schehl ta skohla, zaur teem diweem tuf-scheem gaddeem, kas usnahga iuhliht pehz winnas ussahf-schanas, un kas arri dauds semkohpejeem daschahrtigas ruhpes irr atnessusfdi, — lohti irr apkaweta tikkab' sawa wirtschafte us preekschu tikt, ka arri pee wirtschafte pahr-labboschanas. Pee ta klahrt wehl par to laiku dauds pee chahm waijadseja buhwetees, dauds ko no jauna eeriktoht.

Ar Deewa palihgu tas pirmajā fahkums gan nu buh-tu, ta ka skohla jau par Jurgeem 1869. gaddā atkal ja-nus mahzelkus warr usnemt, un pirmus dewinans, kas tad sawu skohlas laiku buhs pabeiguschi, atkal atlaist. Ihfi preeksch Jurgeem buhs pahyklausifchana (eckamens) preeksch teem jaunekleem, kas skohlu atstahj, un kates no teem tad dabuhs attestati, kas israhda, ka tas eeksch sin-namahm un isdaramahm leetahm buhs peenches. Mah-zibas stundas taggad wissu zaurn gaddu dohtas, tik ar to starpibu, ka seemā irr wairahf skohlas stundas istabā un wassara wairahf mahzibas us platscha pee wissadeem saimneezibas darbeem.

Wez-Sahtei irr lihds 375 puhraveetas arramas sem-mes, par dallai stipra par dallai weegla semme; tad wehl lihds 50 puhraveetas fluktas bet us pahrlabboschanu derri-gas plawas un 75 puhraveetas fluktas gannibas. Ta-dehlt dauds dauds irr ko pahrlabboht. Skohlas darba spekts pirmajā gaddā bes teem 9 mahzelkeem wehl bij 9 deputates kalpi ar sawahm seewahm, un jchogadd' bes 13 mahzelkeem wehl 6 kalpi un 3 algahdschi.

To wehl lihds schim gan newarram fazziht, ka pee kahdas leetas jau kas pabeigts jeb pilnigi gattaws, jo wiss tik wehl irr ussahkts, lai buhru kahda pahrlabbo-schanas pee laukeem, pee chahm, tapat jaunajā auglu-kohku un faknu dahrss un prohwes laukas. Par prohwes lauku fauzam tahdu semmes gabbalu, kur isprohwes audsinaht daschadas derrigas fehklas waj no labbibas sor-tehm, waj zitteem stabdeem, ko zittas semmes labprahrt audsina, ka lai warr isprohweht, — (waj tee arri pee mums Kursemme ne-augtu un baggatus anglus ne-isdohtu). Dasch gabbals pee labbakla inventarisma arri wehl irr waijadfigs u. t. j. pr. Lihds schim gan jau daschi labbi lauka darba rihki, ka daschadi arqli un daschias maschihnes u. t. j. pr. irr apgahdati no tahdahm weetahm, kur tahs labbas irr dabujamos. Arri dauds sortes labbakas fehklu-labbibas, rahzeni (kartoffeli), lauka kahli un sahles preeksch lohpu barribas irr eegahdatas, ta ka skohla no tahm sor-tehm, kas preeksch Kursemmes par derrigahm israhdahs, drihs leelaku dallu warrehs pahrdohrt ir zitteem semkoh-pejeem.

Skohlas direkzijone katra gadda beigas labprahrt un noko ne-apflehydama schinnis Awises pastahstiks, ka ar skohlu buhs gahjis us preekschu, ko labba ta buhs pasnee-guse un kahda wihsē winnas wirtschafte westa. Kahda irr ta skohlas eerikteschana, un ko te mahza, par to gan jau pehrnojā gaddā klahatas finnas tikkab' dohtas; to mehr ja kahdam waijadsetu ihpaschi ko peepraffit, ta' muhfu

direkzione labprahrt tam gribb grahmatu rakstih par atbildu un to kas waijadfigs gribb isteilt. S.

Latv. Awischu redaktors schi peeleek klahrt to luhg-schanu, ka Wez-Sabtes semkohpibas waldiba jel pee laika preeksch Jurgeem schi liktu isfluddinaht to eksemene deenu, ka lai tee warreni aibraukt klausitees, kas wehl ihsti ne-ja-proht schihs skohlas leelu labbumu, bet to labprahrt grib-betu saprast; jo pee eksemene tee klausitaji dabu eekfatti-tees skohlas fridi. Tur laikam arri skohlas draugi lab-prahrt aibrauktu.

No sweschu fungu semmehm.

28.

Ru tik sunnu, kas irr viktigi kalmi! Kad zitreib ar swee-dreem waigā uskahpu us Milsukalnu (Hüningsberg) pee Tukuma, waj us Zeplikalnu pee Baldohnes, waj atkal us Slihterkalnu Dundagā un us Kree-wkalnu pee Embohtes, tad es dohmaju, ka jau buhru kahpis pasaule's angsti. Kad nu biju kahpis pa Septinkalneem (skatt. Latv. Aw. 1867 Nr. 43) un pa Schwarzwaldkalneem (sk. Latv. Aw. 1868 Nr. 48 un 49.), tad nu gan noprattu, ka muhsu Kursemmitē ihsti-kalnu pawissam nau, bet tik pakalni nu. Bet kad pa Thun-esaru pahrbrauzoht wissapfahrt eraudsiju Ber-nes Alpu milsus, kam galwina pozellahs par padeb-bescheem, tad gan noprattu, ka ir tee Septinkalni un tee Schwarzwaldkalni tik wehl irr kalmi. — Mih-lais lassitojs, to warreni skattishanu, kas man bij Thunesara dampfuggi, tew wissu nesinu isteilt. Tee Schwei-zees esari, kur esmu bijis, wissi starp angsteeem kalmi un eespraufti, ka kahdas dskillas muldas, ar uhdens pilnas. Tas dskills teem esareem irr pa 100ahm un 1000ahm pehdahm; uhdens irr pasalsch, bet to mehr gaisch, turklaht arween' lohti wehfs. Tahds esars nu arri irr Thun-esars, pats pa tubkostschahm pehdahm dskich, starp kalmi eespraufti, kas 5 lihds 8 tubkostschahm pehdahm aug-sti. Paschi tee esara krafti weetahm irr smulki salli, un zeemi, pilfehtini un pillis speegelejabs tonnis kladros uhdendos; weetahm atkal plikkas klintis sawas kohjas masga wehfs os wilnos; bet kur tik azjis paskattahs us augschu, wissapfahrt tee klufee, wezzee kalmi sawas no-firmuschas galwas pozell pret debbeschm. To nakti preeksch tam pirmajā ruddens sneegs bij uskriftis us to kalmi galwahm, kas nu spihguloja faules starrös! — Bij 13. (25.) Septembera deena. Par labbu rohku 2 augusti kalmi mums wiswairahf kritta azjis: Stockhorn un Niesen; mums teesham pretti, tik druszin par labbu rohku Blümli-Alp, kam ta galwa ar sawahm ne-isskaitamahm spizzahm un appalahm klintihm, ar sneegu ap-klahtham, isskattihabs ka warrena balta rohse, kas lihds ka atdarrijees us seedercham! — Par Thun-esaru pahrbrauskchi, Unterseen-pilfehtinā isskappahm mallā, un no turrenes ar sawu suhrmanni „Triz“, ko Thunes pil-fehtā biju salibzis, aisskrehahm us Interlaken pil-fehtu, kur pirmu reis' eraudsija „Tumprawas“ kalmi

sklaistu galwu, kas par wisseem preefschkalneem pahr' iszelleahs pret debbesihm. Ohtru riht "Fris" jo agri bij klah, un nu aissbrauzahm papreefsch us Lauterbrunnenes maso zeemu, to issflawetu "Staubbach" redseht. Lassitaseem jastin, ka tur pa wissahm mallu mallinahm uppites islezz no angstu klinthi firdihm un pilna balfi brehkdamas gahschahs us leiju. Bet weenai uppei, kas arri iszelleahs no kalna, 1000ahm pehdahm augusta, us reis' appalch tchaklahm kahjinahm semme issuhd, prohti klints us reis' nokriht it stahwus, ta ka uppei gribboht negribboht jasfreen zaur gaisu. Bet kur uppite pa gaisu fkeihoht gan paliks?! — Nu, uhdens, ar makti no tahs klints nogahsdamees un semmi tuhliht ne-atrasdams, gaisa schkifst lihds kamehr pawissam fachkifst. Lahsite tchakirahs no lahsites, un kamehr no leijas skaidri warr redseht, ta rikti uppe teek pa kalna wirsu, tamehr arri skaidri ar azzihm warr eraudsiht, ta tanni weetä, kur klinthi gals, gaisa wairs nau uppe, bet tas uhdens, tik ta ka weena padebbees, jeb ta migla karkahs gaisa un nu dauds 1000 reis' 1000 smalkas lahsites nolihst us semmi. Nostahjohs paschä appalchä, un tik it smalks leetus man lija us galwu, jebchu kahdas 1000as pehdas augstahk branga uppe man gahschahs wirsu. Pee mannahm kahjahn tahs ne-isskaitamas lahsites alkal lehnitium faloffijahs, un it masa, — masa uppite ar mohkahn wilkahs tahlahk, ta peekususe no ta warrena lehzeena, ko no ta angsta kalna nolehkuse zaur gaisu. Kad tahs fwehligas lahsites, zaur gaisu no kalna nonahkuschas, mannu mugguru un galwu druszin bij flazzijuschas, tad greeohs atpakkat pee faweeem beedreem un usfaazu: "Fris!" — Schis us sawu mohdi man atfaanzahs: "Herrr!" — Gribbeju teikt, lai fedlo srgus; bet Fris jau bij gattaws. 3 srgi bij ap-fedloti, un "senfe" — (nessiams lehnkrechls ar 2 kahthim, katra yuffe weena preefsch nessjeem) — stahweja gattawa. Wezza freileine, kas mums bij lihds, eesehdahs senfe, 2 nessiji eejuhdsahs un to sensi pazehla, mehs zittie kahpahm srgem muggurä, un Fris ar weenu puiss muhs nu waddija us Wenger-Alpeem, kas Staubbacham pretti iszelleahs pahr par 5000 pehdahm augusti. Papreefsch jahjahn it smukki starp labbi apkohpteem dahseem; bet kad tikkahm wairahk us augschu, kur gaisa paleek plahnahks un auktahks, tad tee dahsi nosudda, un tik wehl meeschu lauzini un lappu-kohli bij redsami. Bet drihs ir schein nosudda, un nu tahs teizamas gannibas fahkahs, kur Schweizes treknas gohfainas us wissu waffaras laiku teek usdshitas, un kur tas issflawehs Schweizes feers teek tafahs un eekrahts masas buhdinäs, no kurrenes ruddeni tohs wedd us leiju un tad gahrdeddeem aissuhtha par wissu plaschu pasauli. Zelfch palikka arween' stahwahks un schaurahks; srgi lihda ka fakkli; brihscham mundras uppites mums srehja frustam par zekli pahr, srgi pa glummeem akmineem zaur uhdeni isbridda it prah-tigi, sawus plattus, aschi apkastus naggus ar apdohmu zeldami un nolikdami. Fris un winna puiss manneem zella-beedreem tohs srgus nu wedda pee galwas. Man jau kauna dehl bij ja-isteek bes waddona; jo behruu deenäs

mihlā tehwusemmite. Kursemme, ta rikti semmes behrns, latram srgelis, ko tik gonnös biju dabujis fakert, biju lehziis muggurä, un jo srgelis srehja un lehza, jo jaunajam jahsejam bij preeks, lai arri daschreis semmi dabujis mehroht ar mugguru. Tad nu rikti am Kursemmes behrnam tatschu Schweize druszin bij ja-israhda, ta aiss grahmatahm sehschoht, jahschanas ammatu nebij aismirtis, un ta wehl bes weddeem warrehs issahdeleht Schweizes leelohs srgus us brihwibas kalneem. — Pee weenas biddenas lohpini lihds ta bij sodishti pee dñrdinafchanas; 2 Schweizeetes, weena wezzala, ohtra jaunaka mums nostahjohs pretti un us sawu mohdi usdseedaja kalnu meldinus; Fris tuhliht "jodeledams" atdseedaja prettim; — dñlli appalch muhsu kahjahn, eeleijä kahds sehns uspulta Alpu-tauru, kas dauds reisahm atskanneja angstu kalnu atbalsis. Mums pretti, ohtra eeleijas pufse, winnus Lauterbrunnenes, ta stalta Staubbach-uppite mums taggad isskattijahs ta balta, schaura hantite, kas par klinthi pahrvilka. Tee jau ir tahs gannibas ar sawahm eglehm nosudda, wezzas preedes isangra no klinthi, Alpu-rohses weetahm rahdjahs paplahnä sahlite, — var masu brihtian ir preedes issudda, pa-egles behdigas tur stahweja starp warreneem akmineem, sneegs gulleja wirsu; palikka weh-fahks un weh-fahks; us reis preefsch mums bij ta befa migla. Tee bij tee padebbesch! — Pee mums Kursemme un Widsemme jo angsti par muhsu galvahm tee pa debbesihm liddinajahs; un daschfahrt mohjäts biju dohmajis, ta wajjadsetu buht jo brangai skattishanat, ja warretu uskahpt lihds padebbeschem un no turrenes warretu skattitees us semmi! — Nu gan biju padebbeschöts, bet redseht mas ko warreju; jo tee padebbesch! wissapfahrt wissu apfahja, un mums reisnakeem bij jaturahs kohpä, ta gits lai nenomaldahs. Drehnumas eewilkahs drehbes; muhsu leelee willanee lakkati (plehd), ko bijahm peefchju-schi pee sedleem, bij japanem un sfpri ja-apptim ap faklu un ap kruhtihm. — Beidscht pat beidsamais fuhnitis nosudda un mehs pa paschu Wenger-Alpu mugguru jahjahn pa plifikahm klinthi us sneega. Gaisa dauds plahnahks ne ta pee mums, dwascha jawelt sfpapraka un gareaka; bet fids paleek weegla, prahls preezigs, duhscha labba. Paschä kalna gallä smuks trakteeris, un trakteerim teesham prettim tas sklaistakajs no wisseem Bernes-Alpu kalneem stahw: ta warrena "Jumprawa", kas sawu waidsuu arween' apfahji ar padebbesch! schleieru, un sawas kruhtis (2 semmakuus kalnu) "Schneehorn" un "Silberhorn" kaunigl apfedi ar sneega baltu apseggi. "Jumprawai" blakkam stahw "Baltajs muhki," arri warrens kalnu, kas Jumprawai nolikis ta par fargu un padohma deweju. — Appalch mannahm kahjahn un tahlumä wissapfahrt tee padebbesch! srehlejahs, teesham pretti stahweja tee abbi milsu kalni; gan isskattijahs ta buhku it tuwu, bet breefniqas dñllas bedres un assas klints-spizzes wairahk juhdschu tahlumä tur wehl gulleja starpä. Gaisa sche bij kluß un skaidrs. Igli stahweju skattidamees! Tee us reis Jumprawa adarrija sawu padebbesch! schleieru un man parahdija sawu baltu wai-

dsiu! Gan jau biju skattijees augsti deewsgan, Tumprawas galvu tahlös padebbeschöös mekledams; bet ta galvina parahdiyahs wehl augstaka, ka man isbrihnidamees bij ja-issauzahs: „Ach!” —

Tahs trihs Baltiskahs gubernijas.

Par Baltiskahm gubernijahm tahs trihs Kreeuwalsts gubernijas: Widsem mi un Iggau nussem mi nosauz. Pawissam schinnis trihs gubernijas dñihwo 1,812,000 zilweki un prohti 850,000 Latveefchi, 700,000 Iggau, starp 120,000 un 200,000 Wahzeefchi, starp 25,000 un 65,000 Kreewi, 16,000 Pohli, 6000 Sweedri. Sweedri gandrihs wissi irr semneeki un kuggineeki pa fallahm un pa Iggau nussemes juhmalla. Bee teem Iggau neem eeskaititi 2000 Lihweefchi, kam ihpaschi schi pusse zitkärt peederreja, fadelt arri Widsemme pa Wahzifki par „Livland“ teek nofaulka, tas irr tulkohts: „Lihweefchusemme.”

Gandrihs wissi Wahzi, Latveefchi un Iggau un peederr pee Ewangeliiskas Luttera tizzibas, prohti 86 prozent; 3 prozent iri Neemeru-kattoi, 10—11 prozent peederr pee Greeku-kattolu jeb Krcemu tizzibas. Ar zitteem wahdeem fakkoh: no 100 edsihwotajeem 86 irr Ewangeliiski Lutteri, 3 Neemeru-kattoi un 11 Greeku-kattoli.

(Is Baltiskeem mehnesch=raksteem.)

„Semneeks un Liggers.

Weefschanaahs Rihgā. Lustes-spehle peezös gabbalös.
Rihgā 1867.

„Lustes-spehle”! tahds putns til retti skreij zaur Latveefchu rakstneeku dahrsu. Jo muhsu braheem wehl nau nelahdi kumedini-nommi kā Rihgā, kur tahdas spehles preefch lauschu azzihm tohp parahditas. Tahdas spehles mums ißtahsta kaut lahdū notikumu, bet ta, ka vaschi dñirdam tohs kaudis runnajam un redsam winnadarbus. „Lustes-spehle” irr tahda spehle, kur kaudis par to warr preegatees un pasmeteet, kas winn preefchā tohp parahdits. Schinni lustes-spehle muhsu preefchā nahk gohdigs un turrigs fainneeks Breede ar fainneizi un 3 behrneem; turklaht wehl weens wezs mahjas-draugs un behrnu skohlmeisteris Kahrli, kam sohbi aſſi un wehl gaxraki par deggonu. Winneem pilsehātā irr leyni raddi, „Liggera fungs” ar fawu „Madamu” un „jaunkungu” un „freileni.” Saimneeze Anne fawus behrnus gribb west pilsehātā, lai nepaleek par „baureem”, bet lai mahzahs kā smalki pilsehneeku turrah. Tehwam gan nau pa prahtam, tomehr dauds luhgchanahm newarr pretti-turretees, un beidsoht wissa familija brauz us Rihgu pec Liggera lunga. Tur nu winneem eet daschadi. Liggera fungs irr tihrs plukkats un lihds lafflam parradu pilns, tomehr israhdahs lauschu preefchā kā turrigs fungs; winnam tee „bauru”-weesi gan reebj, tomehr irr kahrigs pehz „bauru”-naudas un runna ar saweem raddeem ar fmaidigu mehli; jo naudas labbad labprahf fainneeka Greetu gribb peewest

fawam nejehga jaunkungam. Tomehr wissa winna wiliba neko nepalihds, jc tee semneeki arri nomanna, kahds puhlis schis irr, winni steigfchus steidsahs us mahjahm un nelahro wairs pilsehātā dñihwoht. Beidsoht Greete tohp saderreta ar gohdigo kaimina dehlu Andreju.

Tahdu fainneeku, kahds schē muhsu preefchā wests, gan retti redsesim; fainneeki fawus rubulus gan ta nemehds istehreht, kā schis Breede. Tas Liggera fungs un winna peederrigee arri padauds flikti taifiti, un no ta warretum dohmaht, ka pilsehātā til ween’ tahdi palaidneeki atrohnam un ka wissas leetas tur fliktakas kā us semnehm. Schihs lustes-spehles rakstitajam bijis tas nodohms, mums skaidri rahdiht ka pilsehneeku dñihwe patte eekch ſewis wehl nau laimigaka un labbaka par semneeki dñihwi, un ka dauds semneeki, par pilsehneekem valikuschi, arri pasaarde semneeki tikkamus. Buhtu gan labbi bijis, tad rakstitajs ir pilsehneeku starpā jel buhtu rahdijis lahdū gohdigu zilweku.

D. B.

Wisejaunakahs finnas.

No Wihnes, 10. (22.) Dezemberi. Par Turku un Greeku strihdinu schihs deenas awises raksta ka tas padohms ko tee leelwaldneeku weetneeki fawās farunnaſchanās peenehmuschi, no Kreewu waldbas effohf isgahjis un no Bruscheem aiffstahwehts teekoht. Austreeschi arri scho padohmu dohmaht peenemt, un tāpat darroht arri Tazlja. Par schihs farunnaſchanās padohma peenemſchanu no walkara walstihm un no Turzijas wehl nau nelahdas ihstas fianaš dabutas.

— 12. (24.) Dezemberi. Schihs deenas telegraſa finnas no Konstantinopeles finno, ka tas Greeku suhtihits wokkar no turrenes aiffreisojis un tee Greeku pawalstneeku Turzijā teekoht no Amerikas suhtita aiffstahweki. Turzija to leelwaldneeku weetneeki farunnaſchanās padohmu nau peenehmuse.

No Parises, 10. (22.) Dezemberi. Tahs awises „Etandard” aplezina, ka tas nau teesa, ka tee Franzijas, Galandes un Austreeschi suhtihit to ne-effohf peenemuschi, ka lai winni pahrtahji tohs Greeku pawalstneekus Turzijā; jo tahda pagehreschanu no winneem nekad nau prassita.

No Belgrades, 10. (22.) Dezemberi. It pateſi teek stohstihits, ka Turzija to pagehreschanu nau istekuse. Ka lai Greekus no Serbijas israida. Ja ta buhtu notizis, tad Serbijas waldischana lahdū pagehreschanu nebuhtu peenehmuse.

No Konstantinopeles, 10. (22.) Dezemberi. Ne taht no Smirnas pilsehāta wokkar diwi damfluggi safkrehjuſchi kohpā, zaur ko tas Egip̄tes postes damfluggis nogrimmis. Wehl ihsti nesinn waj zilweki arri pee tam poftā gahjuſchi.

G.....r.

S l u d d i n a s c h a n a s .

Kreewuseunnes ugguus-apdrohschinaschanas beedriba Peterburga

pehž teen likkumeem, kas eelsõn nimas no zeeniga augsta Keisara apostoliprinatas pamattu likkumugrahmatas irraid nolishti, apostoliprinat no uudus-archeem iksatru fustamu un nefustamu mantibu.

Kats apdohmigs fainneeks warr par iſkatri ſkahdi, fo zane ugguns-grehku zeeths, pilnigu atſihdsinaſchanu dabuht, kad wiſch faras eħħas — un ja grīb — ir faras ſiegħi, lohpns un wiſsa faru zittu mantibu no pagasta teefas leek notaſſeerecht un no taħs takſeeret as weħħi tħabba il-ġaddejx għaliex maſfu pee ſchihs beedribas eemafsa. Iu kac par faru notaſſeereetu manti tahdu apdroħschin aſchanas maſfu irr-eemafja, no beedribas dabu kwittanji, fo fuq par poliċi, kas wiñnam — ja til-pats pee ugguns-grehka nau wainiġs — doħd to refti, no ſchihs ugguns-apdroħschin aſchanas beedribas prassift atſihdsinaſchanu par iſkatri ſkahdi, fo pee faras apdroħschinata mantibas zau ugguns-grehku buhru zeeths, bet summa ne augeſta, ne kā pagasta teefas to ugguns-grehka pohst għajnejha mantibas weħżeppi bixxa no-freedu un no beedribas tappu apdroħschinata. Ja mi kahds gribbetu faru mantibu taħħid as apdroħschin aſchanas labbad, likt notaſſeerecht un taħdu augeſham minnietu kwittanji (poliċi) dabuht, tas ſchihs leetas dekk lai peeteizahs pee fara pagasta teefas ſkrħwera kunga, kam par faru takſeereſčanas puhxinu jidu ugguns-apdroħschin aſchanas beedriba iſkattri reiſi pee-ħalli qiegħi atſihdsinaſchanas alaq labprah tħallix.

Par scho leetu ikskatru brihdi klahafas finnas dohd Kreewussemmes ugguus-apdrohfschinas beedribas weetneeks preefch
Kursemmes **Hofräts W. Bogenfel**

Pebz jauna patlabban jau Kurjennies gubernijas anfiss flüddinata Wissgaigata manifesta no 25. Oktobera 1868 par isdaramu retribushu aemfchanu ne 15. Januara līdz 15. Februariim 1869 un dibbinajoties us retribushu liktumu no 1862. g. art. 344, 1049 un 1097 punkte b (platies art. 38 un 56 provincias lohsfchanas liktumu no 18. Aprīla 1861) tā lā arri pebz eestshāgu leetu ministra lunga zirkulēra preekfprakta no 8. Novembra 1866 Nr. 236. — Kurjennies gubernijas waldfchana atslīst par derrigu, preekfshāmas vīldfchanas un eewehrofchanas atkal no jauna issludināt:

1) ka teem, kas ar to, ka wiñari no kantona waldischanas vuffes var retruhfcheem jeb tahdemi zilweteem ayishmeti tayupuchi, kam isbrahketu retruhfchü weetja ja-eestahj (Ersatzmänner), ta'ka arri ar teem us tam shimbades fantona waldischanas spreediumeem nau ar meeru, wissadä wiñse p-a-preelfch oce peederrigahu retruhfchu farumischanas kummissiönüm rekreuhfchu remschanas laikafawas fuhsibas javeenes, un vebz tam iktfai tee, kas ar retruhfchu kummissiönüm spreediumeem nau ar meeru, refki dabu, ar fawahim fuhsibahna ur schehlofchanahm var fcheem spreediumeem fesfhu mebnefchü laikä vebz retruhfchu remschanas ter-minga veen zeen, gubernatora funga et;

2) fa gubernatora fungam vebz liskumeeim tif
weenig i ween fuhdsbas par rekrubfch
tummissiönu spreduumem un darrifchanabm
pretti nemamas, un tapehz wissi tee, kas ar
fa-wahn fuhdsbahm un scheloschanahm, bes fa
rekrubfch tummissiöne wiñnu leetä farwu spreduum
buhtu dewuse, job arri pehz notegejuscha feschu
mehnefchü laifa, rehkinahis no 15. Februaria 1869,
vee zeen. gubernatora funga nahtyu fuhdsetees, no
Blaizetum bas jaatralda;

Eai nu warren seyahdu liffumeem prettigau fuh-
dsbu nobohchanu vee gubernatera un dee'mschel
ari pe eefcheligu leetu ministera funga aiflawte.
fawekus noogrest un leelas zella kotes aistawtib,
tobu tadebt zaar rho no Kursimmes guberniaas
waldischants pusses wissuem vagasta wezzakeem un
wissahm nobohchanu waldischchanabu (Steuer-Ver-
waltung) preelfkratists, rho fluddinashanu
fawas draudses derrigä whise wissuem par sinan
issfluddinahi. Nr. 6871. 2

Jelgavas pils, tāni 25. Novemberis 1868.

No Krobiņa Virzūnas pagasta valdisēhanas zaur
sēbo viessi pirmā lohsēbu ūkīrā ūhvedamī vee
sēhi pagasta veederrīgi lohsēlti lohp uzaizināti, vee
lohsēhanas tānni uš to **20. Decembris** ūk. g.
no līkumā terminū bes atraušanahās, vee ūkīs pagasta
valdisēhanas, vilksten 8. no rīta, fanahāt,
ja negribb to vēžs līkumā uš teem ne-atnabzejeem
krīdānu ūhabpi nēst. — Ta refruhēbu ūffauktēhanas
grahmārā buhs latru deemu, bes ween ūvehtis
fwehītūnāmānāmā, ūkīs pagasta valdisēhanas
fanzelēļā redzāma.

Kroba Wizawá, 10. Dezember 1868.
(Nr. 1322.) Pag. mezzofagis: J. Aufmann.
(S. 38) Pag. skribm. - Kok.

Assluddinashang.

La konstitusione, tas valbervalda zeenijama ne-
laika **Sololowitscha** funga testamenti, fa arri-
ta no wiura naudas ut velz wiura gribblech-
na eszelitu semmes darba skholi **Wez-Sahle** pee
Lukkuma, — zaur fcho wissahm Kurjemmes drau-
deshm darra sinnamu, ta schimni skholi pat Tur-
geem 1869 atlal jaunus mabzektus usatems; ta-
debbi wissi tee Kurjemmes arraju sahitas laudis,
tas sawus dehlas jeb qidsektus grabb fuhili
Wez-Sahles seannus darba skholi, — zaur fcho
tobh usaihanati, lai tee wissadla wihte us to pee-
meldabs **lihds 1. Mierzan 1869**, waj zaur
grahmatu atrakfshana waj zaur farunnu pee
schibs skholas dreftosa. **Tintenis funga**
Wez-Sahle. 2

Grohtusmuischa (Grothusenshof) Wildsemme,
v.e. Wez-Peabalga (Alt-Bebalgi) bainuzas-draudses
veederitga, las v.ez wezgas mehrofchanas lahdus
 $4\frac{1}{2}$ semmes-arsius leela. **irr pahrohdama,**
Lahdus lahtafas sianas irr dabujanas **Mengel-**
muischa (Alienwoga). Wildsemme Madlehnies vas-
tus-draudses (Tissoos Girchisiel) atrodames.

Schwamdbohes preetsch vih-peem no Brittanijas metalla, kam fudrabs peejauks fletz, ittin spri taatiss un arween spochhas bubbamas, ka arri suppes un tehjas karrotes no to paefcha metalla, las arri jaunfudrabam lildfigs un nelad satzch neyaleef, arri weffelbtai neftahde, — veedahwa ar galwofhamu. Selgawa Kattolu eels Nr. 19, alnes lehjei meisters **Kuhn.**

Dahlaines partes-nammā, lä arri Felgamā sitrefigā dilißchanses kantori **sirgi**, ratti, kammañas, raggus un daschadas **wirtschaftesleetas** no brihwas rohkas tohp vahrdobtas.

Skohlas behrni warr par lehtu nādun.
kohrteli kā arri kosti dabuht pee namneela Klo-
senfeld, sharp Meijs viris un masajeem wahreem,
Jelqamā.

Labbas englischu twistes lebti
pahrdohd sehrwes bohd̄ vee „Lahz“
Talſos Jacobſohn. 1

Labbu **ñihenpu** par 9 kap. mahrzianu, frifshas
rihsus par 7 un 8 kap. mahrzianu, ta arti il-
deenas frifshas faufas meelees pahyrdohd Zelgawa,
fattoku eelä, sallaja bohdi 1

Seeni un kabbatas pulkstenus no daschadas sortes, ar apgalwo chau, pirmee par 2 rubl. 50 kav. gabbala un arri dobergatt pahrodohd Talsfe **M. Tardan** 1

Ophiuchus hilliges

Lohseschana wintsinu s̄ihmes no Maßla-was Ewangeliflas heedribas aikal dabujanias yar 1 rubl. fudr. gabbala **Nihgā** pee **Achuzinski funga.** La lohses willschana notifs Februa-rua mehneffsi nablosche gaddā. 1

Diwi waggares nu weens mohder-neeks ar labbamh usrabidifchanahm watt deenestu dabuht Blankenfeltes muishchå, netahl no Selgawas un tur veetleittees.

Skohlas behn̄i warr par lebtak mafsu
kohrteli un kosti dabuht; arri kleites un zittas
seewischku draynas un wissada vibrischku wescha
tohy par lebtu mafsu, nebz jaunako mobbi, tltias
Jelgawā, pastes celsi Schmuilliens namme. Nr. 9,
nee. G. A. Mühm.

H. E. Löwenstein

Jelgawā, leelajā eelā, papīhra, rakstāmas un māhesčanas prezzes bohde, pēdāhwa šķibs prezzes par wišlehtaku tīrgu. Arīdjan **Kuchīnšky** zigarus par 10 prazentes lehtakus, un sahbaku **wifī** par 12 kap. mahrziku. Arri daschadas behrnu spēhlesčanas leetas.

18. (30.) Dezember 1868.

Basnizas un skohlas siinas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Nahditajs: Seemas svehiķu naktis. Sīnās. Sīnās var pasihdības lahti Kursemme,

Seemas fwehtfu nafts.

Sneega dekkis apklahj pļawas, laukus,
Klūfums mešħa, laukā wissur miht,
Baltus wijsbilisħus tħokkis reds tif jaufus
Mehneħiżże ħaż-za seidu pilnuns ipiċċi.

Swaigschru yulki mirdsedami pilda
Sillu, leelu debbejs kaijumu,
Kluffajs mehness ugguus starrus schilda,
Semmei rabda sawu kohschumu.

It kā pehrles mirdsedamas spohši
Atspīhd bruhtes frohnī — gremumā,
Tā atspīhd kā dimants lehni, kohši,
Sneega pleħnes meħnejs spohšidumā.

Klussa naiks! ak zif tu jauka effi,
 Zif mehs tewi mihi apjweizam,
 Tu mums at minnas no Jesus neffi,
 Deewam, um — mehs tewim pateizam!

*Spo h̄a swai ḡsne Betlehm̄ usleze
Preech̄ dauds simreem, simreem gaddineem,
Muth̄u pestischanas goischa ſweze,
Dihreit muhs no grēku melmuneem.*

JesuS Kristus iRr schi swaigse sprohscha,
kas to grehku nakti gaishoja,
Lai mums pee-eeschana buhtu drohscha
Tur pee Tehwa, kas to suhija. (E. J. S.)

G i n g e r s.

Mengelu pagasts Bidzemmē irr mass, ta semmīte kur dīsh-
wo irr tūkša un īmītāka, kas dauds graudu ne-isdohd, gruhti
fawu maišti dabu no teem ubdeneem kur tāhs 27 mahjīnas ar
tik ween 2 ližds 300 dwēhelehm irr iksaītās gar Gaujas un
juhras māllahm; to mehr ūhis pagasts ar oħtru wehl masatu
weenu muisħu kohpā irr patte par ūwi weena draudse, kam va-
schai fawa basniza, tikkai turrabs pee leelakas kainiinu draudses
flaht, un tāhda taggad irr pedallita pee A h d a s ch u draudses.
Schis masajs Mengelu pagasts, us to manu dohmadams, par
ko Salamans rahda, kas stahm eekħi püssé, taggad irr us-
taifjis feiwin skohlu. Kad par schihs jaunas skohlas eesweħa-
ħanu isħe gribbu stahstiħ, tad gan ikklars warrehs noprast, zit
labba un preeziga leela, ja fungi turrabs kohpā ar faweeem lau-
diħim, ja tas, kam laiziga manna irr reħfäs, arri labbi finn par
to oħtru jo baggattu mattu, kas wisseem wajjadsga un tadeħħi
zits zitrom palidjs ar to dahwanu, ko fakts dabujsi u kā labbi
Deewa namma turretajji. Mengelu leelskungs faweeem laudiħim
skinkoja wiċċu materiali, ko pee skohlas us-taixiħħanas waj-
dseja, ir-pasħu skohlu pirmo gaddu jau bij usneħmis fawā mu-
isħa, lai tikkai saħfahs, un skohlmeisterim dewa maiši lai tikkai
nahk, ir-weenu mahju atdewa us teni ne wiċċaj dahrġu, lai tur-
dīshwo. Pagastam biji ta peevexħana un us-taixiħħana; un pa-
teeji masajjam pagastam ta nau wiś masa leeta, kad tik gruhtā
goddā, zit ūhis irraidi, par to pasħu isdewa 1000 tubulus.

Faumais pagasta un skohlas namis irr sruukka kohku ehka ar daf-
stiu jumtu, appakisch basnizas kalna stahweda, ja waijadsehs,
gan arri preeksch teefas turreschanas taisita, bet no pirma galla
tikkai behrneem sawas durvis atwehdama us mahzishchanu.
14. Novemberi eehwehtija scho jaunu nammu, kas 13 affis
garisch un 6 affis plats, un schi deena draudsei bij gohda un
preeksch deenina, jebchu gan no tabdahn leetahm var ko zittur
dsurd, schi mas warreju dabuht redseht, prohti no staltu farrogu
wihzinashanas un jauku kohru skandinashchanu. Draudse, ka
jau peemunejahm, irr mafa un tuftcha, winna tas glihtums
ahrypuffe zits nebiya ka tik dauds mas eglites un pahru saltu
frohnishu appakisch sneega gruhtti falaffitu, bet eekschvuffe sau-
tajs glihtums ar Deewa wahrdi hwehtu gairchummu. Bija
frohna hwehtdeena, tadehl draudse papreeksch falaffijahs Deewa
nammian un ar to wezzu dseesminu „Par jawu mihiu keisari“
un ar tahdu lubgshani, ko tas ayustulis pamahza yahr wis-
fahm leetahm, ka lai noteek par lehnineem un wisseem kas aug-
sta kahrti, mahzitajs karsti luhdsia par mihiu semmes tehwu un
wissu winna nammu, lai arri mehs appakisch winna klussi un
meerigi dshwojam, eeksch wiffas Deewa bishashanahs un gohda.
Tad wiffa draudle taisijahs no-eet leija un leelstungs un basni-
zas vorstehers, kas us to deenu pats arri bij atnahzis, ar ihseem
wahrdeem draudsei to jaunu nammu atslehsa walla, kur nu
skohlas istaba un wissi tuwaki tambari un preekschnammi nahza
pilni un pilni ar laudihm. „Deews paturr muhs pee tawa
wahrd“ bij vurma dseesmina kas atskanneja schiumi weetä; tad
draudses mahzitajs dewa pirmo gohdu un pateizibam tam kungam,
tam trihsweenigam Deewam, kas saweem laudihm palihds wif-
fas leetäas, — pateiza mihiam leelomlungam, kas jawu lauschu
labflahschani arri atkal wairojis ar schi namma ustainishchanu,
pateiza wisseem preekschnekeem kas gruhtti gaddä tik labbu prah-
tu parahdijschi pee schi darba un tad wissi pazechla sawas balsis
un no wiffas siids dseedaja: „Lai Deewu wissi lihds.“ Tad
wehl mahzitajs rahdija kahdam Garram buhs dshwoht schinni
nammian, kahdam darbam buhs darritam buht schinni sehjas
weetinä kur to muhschigi paleekamu Deewa wahrdi fehlu buhs
iskajht, un tad greesahs pats pee mihiem Deewa wahrdeem un
laffija no ta lehnina Salamana saffameem wahrddeem, no ohtras
un treschas nodalkas isnemdams zittus perschinius, ko ka selta
graudinus ikkram latram gribbeja likt pee siids, tahdus ko
latram waijadseja; no scheem wahrdeem mahzitajs pirmä weeti-
nä tam masam behru pulzinam, kas pirmajs schinni skoh-
la usiemmams, rahdija ka winnam buhs labbi peenemt ta Kunga
wallodu un buhs-likt jawu auji us gudribu kluasht un greejt ja-
wu jidi us sapraschanu; Tad ustuninga mihiu leel lungu im
winnam rahdija, kahda winnam peederroht ta apfohlschana, ka
winnam, kad winch taisnibu parahdijs un schehligu prahtu,
arri tas kungs buhschoht pasargaht weenu pastahwigu buhschanu
un buht winnam par preekschirramahm brunnahm, kad bes
wainas staiga. Tad atkal mahzitajs drohshinaja un stiprinoja
jauno i kohlmesteri, kas no tahlenes schi bij atnahzis scho
gruhtu darbu un animatu usnemt. Wehl mahzitajs pamahzija
ar ihseem wahrdeem draudses preekschneku, wiwi-
rahl kas to teefu buhschoht spreeft schinni weetinä, lai staiga pa-
schii, ka Salamans mahza, us io zellu to labbu, tad arri warre-
schoht fargah to taisnu tekkas, un preezingaja beidsoht wissu
draudsi, jawus mihius palihgus, draudses wehrminderus un

wiffus, kas bij atmahfuschi, lai nesatmett ta kunga pamahfchanu, lai winna pahrmahfchanas teem nereeboh, jo kurreu tas kungs turr miblu, to wifch pahrmahfa. Tad wiffi nometahs zellos un karsta luhgshana pesauzo to kungu, Wifch gribetu nu pats likt favu Ja un Amen pee wiffi darba ko wifni darrifuschi, pee wiffeem wahrdeem ko runnajuschi, pee wiffahm jids-luhgshanaahm un wehlechanahm ko dohmajuschi. Pa tahn rumnas starpahm bijahm dseedajuschi jaukas garrisgas, un tad nu to galla pershunu nodseedajuschi: „Tam Tehwam pateizam“ jau gribbea beigt, tad wehl mihijs leelskungs A. Pander, pats usrummaja drauds ar it miheem wahrdeem, pateiza arri no fas-was pusses preefchneekem par to labbu prahrt ko geuhrt gadda pee schi namma ustainshanas parahfuschi, atdewa winneem nu to nammu par pagastam veederrigu mantu, lai nu labbumu no ta dabujoht ikweens kas pee ta pagasta peder, tikpat leelszik moss, tikpat baggats zit nabags, un pamahfija lai arri ne-afsmitsicht behrnu, fa lihds schim jau darrifuschi, mahfjas mahfjat, pirms schimi skohla eewedd, un no schihs skohlas ijsahfuschi, lai weddohf kas war, wehl mairahf us preefchu tamni leelakajā drauds skohla. Schee wahrdi gan bij lohti wehrā leelami un tapehz arri pateiza mihsam leelungam par to, ko bij runnajis. Tad nu bij beigts tas jaunajs eswehftshanas darbs, ko Deewa spahla un pateisba bij darrifuschi, bet nu wehl neslikka ijschirtees lautineem. Ohrā skohlas galla, kur arri leela istaba, galdi bij slakti diwejos strehlos, galla tas gohda galds, tur nu aizinaja wiffus us leelu malti, ko bij sagahdajuschi. Paschā gohda weeta leelskungs us frehslu ar sakumeem appibtu, winnam weendos fahndos mahfita, ohtros pagasta wezzakais, tad ziti drauds preefchneeki un wiffi faijnneeki ar sawahm faijnneezhn un dasch labz zit wehl no teem kas bij atmahfuschi. Chda, ko Deews bij dewis, ar luhgshana un pateifshana, lai Wifch svehtitu fawas labbas dahwaninas, un pajehla tad arri zits par zittu favu balsi un dsehra labbas laimes un labkhshanas teem ko gribbea, lai ilgi dshwo. Schi gohda un preela standinashana arri bij tahda, kas nahja no jids, to warreja redscht, un tadeht schi eswehftshanas deenina arri buhs labbi peeminnama us ilgeom laikem.

Prahwets J. Schilling.

No Meschamuischias Kursemme. Ta 19. (31.) Oktober deena irr svehtia peeminneshanas deena, fa wiffi Ewangeliskai Luttera basnizai, fa arri muhsu Meschamuijschis draudsei; bet us preefchu schimi muhsu draudsse Buksaishu pagasta schimi deena wehl zitru preesigru notiklumu peeminnahs; prohti to, fa schogad' 19. Oktober Buksaishu pagasta jaunajs skohlas nams tikkia eswehftihts. Jau no 1847. gadda Buksaishos skohla irr etaista un lihds schim ta paschā mujscha tilla turreta. No esfahkuma patte mujscha apgahdaja skohlas erikiteshana un us-turreshana, un arri taggad wehl mujscha ruhpedama ruhpejahs un gahdaja par skohlas leetahm. Dauds skohlas grahmata un masas chrgelites Buksaishu leelskungs, firsts Lieven skohla schlungo, un arri taggad pee jauna skohlas namma ustainshanas dauds palihdese, ihpaichi jemmes gabbalu preefch skohlas parvissam nodewa, tapat wiffus kohlus preefch buhweschanas. Pats pagasts to jauno skohlu usbhwejis gartamu, un jebshu arri daschhas wehlechanas warrbuht jidi zellaho, it ihpaichi arri schi, fa skohlas nams nebuhtu taishts kohpā un appaksh weena jumta ar teesas istabu, tonehr arri preezajancee par io, us to Deews schi valihdeseis. Buksaishu pagasta valdischana un preefchneeki, paschi wehlejahs un sawam mahfijam luhsa, lai schimi svehtia peeminneshanas deena to jauni skohlas nammu eswehftihts, fa lai schi Buksaishu pagastam us preefchu diwejada peeminneshanas deena buhtu. Deenina bija it jauka, no paschā Buksaishu pagasta un no kaimini pagastem, — un daschi wehl no tahenes, — warrbuht parvissam kahdi 1000 zilwei bija janahfuschi, schi preefch deeniku swinneht. Buksaishu leelskungs first Lieven arri bija uslhgts un lihds ar baronu Behr,

kas wiffas Buksaishumuischias leetas un darrifchanas pahrluhko, pusdeenas laikā ar drauds mahfijatu kohpā atbrouza jaunā skohlas nammu. Pagasta skohlmistess bija sa-aizinajis fahdus 40 dseedataju, gan no paschā pagasta, gan no saweem draugeem un ammata beedreem, un ar teem nu jaukas dseevminas dseedaja us tschetrahm balshim. Tad wiffi kohpā bijahm dseedajuschi: „Teizi to kungu to gohdibas Lehnini svehtu,“ tad mahfita, wiffus usrummadas rahdija, fa tas a hrigais nams weens pats eeksh fewis wehl ne-essoht nekahda skohla, bet tas nams tikkai zaur to paleek par skohlu, fa schi tas darbsteeft pastrahdahs un padarixhs Deewam par gohdu un flamu. Pats pagasts, to tizzibas isskaidroshanas deenu, to 19. Oktoberi skohlat par eswehftshanas deenu jnolikuschi, apleezinajis, fa tohs svehtus, skaidrus Deewahrdus fawai skohlat gribb no-likt par pamattu, fa lai schi skohla buhtu un paliku kristiga basnizas skohla, kur pagasts saweem behrneem to wi-s-dahrgaku mantu gahda. Tad mahfita peeminnema tabs 95 mahfizas, fa basnizas tehws Mahfintsch Lutters tanni 19. Oktoberi 1517, eeksh 95 teikumeem jaraktitas, peesuta pee Bittenbergas basnizas durwihs. No scheem 95 Luttera teikumeem, mahfita to 62.") teikumu peeminnedams, rahdija fa Deewa wahrdi un Ewangelijums effohf draudsse s-dahrgaka manta, un nu ijshtahfis: I. fa ja-afshis, fa schi manta irr wajhadfiga, un II. fa schi manta kristiga skohla atrohn.

Tad mahfita schi jaunu skohlas nammu eeksh ta trihsweeniga Deewa wahrdā bij eswehftihs un tad wiffi zellos mesdamees Jesuš wahrdā Deewu bij peeluhgschi, tad atskanneja ta jauka dseevmina: „Wifs lam ween' dwascha irr“ un pehz schihs pagasta skohlmisteris ar derrigeem wahrdeem rahdija: fa skohlas leetas un mahfizas tikkai tad warr labbi isdohtees, tad wezzaki un skohlmisteris kohpā, ta fakhoi, welk vee weenas faites, prohti: tad wezzaki behrnu stubbina un pamahfa, lai skohla irr usmamigi un paklausigi. Bet ta effohf skohlat leelalaime, tad wezzaki behrnu eeksh beskaunibahm pahrtahs un wehl par skohlmistera pahrmahfchanahm launojabs. Tad at-kal weena dseevma, kas ihpaichi preefch skohlas eswehftshanas farakstis, wehl tikkia dseedata un nu wehl Sohdu kirspehles skohlmisteris, kas arridjan bij dseedataju pulka, isluhsahs, fahdus wahrdus runnahf par behrnu audsinafchanu mahfjas, kas weetahm noteek ta, fa skohloshana pagruhtina. Drauds mahfita ar ihseem wahrdeem arri teem wehl pateizibu fazziha, kas lihds schim par skohlas usurreshana un wajhadfbahm bija gahdajuschi, prohti Buksaishu leelungam, un tad arri winnaem fa ihpaichi teem miheem dseedatajeem un wiffeem, kas bija fanahfuschi schi preefch deeniku lihds ar mums swinneht par to no wiffas jids pateiza. Pagasta valdischana un preefchneekem mahfita luhsa, lai nu, kas teem pehz fawa ammata par ahri-gu skohlas apgahdachanu peenahkhs darriht, arri ar preefch par-dariht, — un tad wiffus ar Atong svehtshana svehtija. Buksaishu pagasta wezzakais ta pats favu, fa arri pagasta wahrdā wehl leelungam it no wiffas jids par wiffu apgahdachanu vee tahs wezzas skohlas un par wiffu palihgu vee ta jauna skohlas nammu uszleshanas pateizibu deewa, peeminnedams, fa pagasts to teeshami atshis, fa leelskungs weenumehr fa tehw's par winneem gahdajis; bet tapehz leelskungs lai arri buhtu pahrliezinatis, fa pagasta lohzeki, tapat fa lihds schim behrnu jidi pret winni turrefuschi, fa arri us preefchu weenumehr turrehs, luhsdams, lai arri leelskungs minneem allasch tehma prahrt un gahdachana parahditu. Pagasta wezzakais arri wehl, gan batonam, mahfijam un wiffeem zitteem pateikdams pateiza. Tad wehl beidscht tas dseedataju pulks dseedaja to wezzu Kursemmes

*) „Jistena pateifiga kristigas draudsse manta irr tas gohdibas pilns Ewangelijums par wiffus svehtatu Deewa schehlasti eeksh Kristus.“

tuntas dseefmu: „Teew's sveehi Kursemmi!“ Lai Teew's
veeeklaft fanu „Ja“ un „Amen.“ F. B...v.

Rībga tānni 28. Novembris pilsehtas bāsnīzās-teeħas aprinka mahitāji uissabla īam fu ħalli gadda finodi. Pilsehta superdente, Dr. Poelchau mahitajeem jo īrriġu spreddiki fazzijis. Itaunās mahitajis E. Sokolowsky Gertrudes bāsnīzā 2 reiħ spreddiki irr-fazzijis, weenu pa Bahar iż-żi, ohtru pa Latwijski.

Friglaree pee & aassele, Pruhchöö tamni 7. Dæzemberi
pulftsen' 70s no rihta tamni Reemeru-kattolu Domes-basnizâ
missas laikâ tohniis eegahhees un daudj weetâs to jumtu pah-
fittis. Basniza, tas bij lauschu pilna, ar druppeen tikkla pec-
pildita; 16 zilweli tappa nojsiti us weetas, daudst irr eewai-
noti. G. B.

Sweedrös duhschigi weer' ar lauschu skohlahm datbojahs. Dini augstas lauschu skohlas jau e:taijitas Afkarp un Onnesft ad pilhehtos. Taggad attal zaur konzertehm, rumu turefhamu u. t. j. pr. nandu gribb sagahdaht, ka wehl trescho rahdu augstu lauschu skohlu waretu ectaisht paschå Stockholmå, Sweedru galwas pilhehtå. Lam til prahts neffahs us mahxibu un augstakahm finnaschanahm, tas tahs par lehtu makfu schinnis skohlas warr dabuht.

No Jelgawas. Lihdschimigais palīgga mahzitais pēc Jelgawas rihta Wahzu draudses Gustav Seesemann ir iſ wehlehts par Jelgamas pilseha Wahzu draudses mahzitaju.

Günter G.

par Ewangēlisku Luterā-draudzību valīdzības labdi, kā tas darbs vee vienās iedewees pa wissu Kursemis bāsnīzā-iesfās aprīki 1867. gaddā.

Schinni 1868. gaddā Zegawā noturretai leelai mahjaitaju fa-eeschanai, jeb smodei par to kā ar Luttera valihdsības lahdēs darbu pa wissu kūrsemies bñqizas-teesas aprīki 1867. gaddā irr gahjis, salaffitas sumas ir nodohtas; no tāhīm atklāt sumis, mīhi lassitaji, saīhs ihsakas sumas irr nemtas un saliftas.

I. *Vilnas prahwesta aprinkė*, kas išsteipiajus par se-
fchahm gubernijahm un yee fa 15 draudses peederr, irr weena
valihdsibas lahdes aprinka konteja jeb waldschana, prohti pa-
fchā Vilnā un septinas valihsu komitejas, Kaunā, Rei-
danā, Grodnā, Bjalostskā, Neidorsā, Minskā un
Mogilevā. No schi prahwesta aprinka 1867. gaddā preefsch
valihdsibas lahdes irr sanahfuchi no godskahrtigahm dahwa-
nahm 506 rubl. 85 kap., ni dahwanahm, kas tik tai reisai
dohtas 492 rubl. 74 kap., tu starpā 195 rubl. us ihpachahm
waijadshahm dohti, pawiffan 999 rubl. 59 kap. — 10 drau-
dses tahs dahwanas, kad unnas salihdsinajam ar fennakos
gaddos dohtahm dahwanahm, irr palikuschas masakas, tikkai
3 draudses irr augučias leelaas, no 3 draudsehm it nekahdas
dahwanas nau eenahfuchas. Par wissu tv laiku, ka valihdsi-
bas lahde žaru darbu strahdc, 12 draudses schinni prahwesta
aprinkė no valihdsibas lahdes valihsu irr dabujuschas, prohti
pawiffam 14,458 rubl. 29 kap. Escherahm draudsehm irr
zerriba, ka us preefschū lahdes valihsu preefsch few wairs ne-
waijadsehs melchte, bet zittahn 11 gan arri wehl us preefsch-
laiku valihsas pee lahdes buhs neklejams.

II. Jelgawā irr weena arinkā komiteja. No Jelgawas draudzehm 1867. gaddā irr eenkļuschi 151 rubl. 25 kāp. gads-fahriigu dāhwanu, 158 rub. 2 kāp. tai reisai dohtu dāhwanu, tur starpā 29 rubuli uj ihvadzahm waijadzibahm, pavissam 309 rubl. 48 kāp. Weena notahm 5 Jelgawas draudzehm it neko nau demuji. Jelgawas draudzes līdz šim nekahdu palihgu no laħdes nau dabūjuschihs un arri gan uj preekschu bes tħabs warreħs ištift.

III. Dohbeles prahwesta aprīkš irr 4 valiggu komitejas, prokti Kalnamuižā, Jaunpilli Mēschamuižā un Leel-Alūzē. No sāk prahwesta aprīkš eensalkšana preeits labdes 1867.

gaddā irr bijusi 87 rubl. 25 kap. no gadsfahrtigahm dahnahm, 358 rubl. 32 kap. tai reisai dohti, tur starpā us ihpschahm waijadstbahm 100 rubl. 33 kap., parwissam 445 rubl. 57 kap. — Genahfschana, kad salihdsinajam ar to, kas 1866. gaddā eenahzis, 6 draudsēs irr gahjusi masumā, divās tikkai augumā, vee zittrahm waj tahda patti palikkusi, tahda bijusi, waj arri par to nau nefas usdohts. Wissas schi aprinka draudsēs lihds schim bei lahdes palibga irr istikfuschas un arri us preefschu zerre istitt.

IV. No Bauſkas prahwesta aprinka pawissam preeſtdy lahdes irr fameſti 433 rubl. 50 kip.

V. Kuldīgas pārbaudē aprindi tikkai weena pat valīgā komiteja, prohti Kuldīgas Bahzdu draudē. Šī aprinka draudēs 1867. gaddā irr deviņčas 36 rubl. 20 kāp. gadskārtīgi dahwanu, 216 rubl. 54 kāp. tai reižai, tur starpā preefsh ihpaschi noteiktahm waijadībahm 3 rubl., — pašīsam 252 rubl. 74 kāp. Ģenāfschana pee 2 draudēsm irr valīkusi masaka, pee 4 draudēsm leelaka ne kā papreksch, pee zittahm draudēsm tahda patti valīkusi, kahda bijusi, jeb arri nau usdohts, waj augusī, waj masaka valīkusi. No šī aprinka draudēsm tikkai Lutēnu draudsei no laħdes valīgās irr apšoħliħts, prohti 900 rubl. preefsh basnizas apkoħyschanas uż aktħadha un tikkat tad ta nauda teek dohta, kād froħnis par winnas atmakħschani galwo. Zittas draudēs tagħad nefahdu valīghu no laħdes neprasse.

VI. Pilstenes prahwesta aprīlī 1867. gaddā no gadekahr-tigahm dāhwanahm preeksch lahdes it nelas nau cenahzis, jeb-šu tur gan zitreis palibgu tomitejas bijuschas. No tahdahn dāhwanahm, kas tai reisai dohtas, zik ūmams, irr ūanahku 84 rubl. 39 kāp. Ar dāhwani dohščanu ſchē irr gahjis atpakkat.

VII. Grohbines prahvēsta aprinkim irr weena aprinka komiteja Leepajā un palihgu komitejas Leepajas Latvieschhu draudsē, Rīzē un Ruzawā. No gadskārtīgahm dāhwanahm irr eenahfuschi 23 rubl. 50 kāp., tai reižai 159 rubl. 18 kāp., tur starpā preefch ihpachahm waijadisbahm 6 rubl. 37½ kāp., pavissam 182 rubl. 68 kāp. Desmit draudsēs eenahfshana irr gahjuši masumā, weenā gandrihs tahda patti valifusi, kahda papreetsch bijusi, diwi draudsēs it neneeka nau eenahjis, no diwahm draudsehm it nekahdas sūnas nau nabfuschas. Ruzawas draudsēi no lahdes waijadseja palihgu luhgtees us preefch-deenahm preefch luhgħanas namma ustaħħishanas Polanges meestinā. Zittas schi aprinka draudsēs nedī lihds schim valihgu no lahdes irr mellejhus, nedī arri us preefchhu pagħebre.

VIII. No Kandawas prahwesta aprinka gan finnas nau
veesuhiftas, ka ar valihdsibas lahdes darbu irr gajis, tomehr
no Jelgawas aprinka komitejas irr usdohts, ka Kandawas prah-
westa aprinkis 1867. gadda tur eemaksajis 126 rubl. 10 kap.
no gadskahrtigahm dahwanahm un 65 rubl. 66 kap. tai reissai,
tad nu parvissam 191 rubl. 76 kap.

IX. Schrypils prahwesta aprinkim ir 6 valibgi komitejas, prohti Nerreitā, Sifkele, Sezē, Kribzburgā, Dnaburgā un Jakobstätte. No šei aprinka ir eenahfuschi no gadskārtīgahm dahwanahm 238 rubl. 68 fap., tai reisai dohti 396 rubl. 18 $\frac{1}{4}$ fap., tur starpā preekhī ihpašchahm wajadūbahm 203 rubl. 93 fap., pawissam 634 rubl. 86 $\frac{1}{4}$ fap. 1866. gaddā bija eenahfusai 485 rubl. 87 $\frac{1}{2}$ fap., tad nu 1867. gaddā eenahfusana ir augusi par 148 rubl. 98 $\frac{3}{4}$ fap. Genahfusana ir augusi 11 draudſes, weenā tāhda pat leela paliktu, tāhda bijuši, tshetrās masaka paliktu. No ta laika, kad valihdības lahde ir zehlusees, valihgs ir dohts, 1) Latschū draudsei preekhī ūlukstes vāsnizas ustaņšanas, 2) Sifkeles draudsei preekhī skohlas užkelšanas, 3) Subbates draudsei preekhī skohlotaja algas Dniproje 150 rubl., preekhī skohlas- un luhgšanas-namma ustaņšanas turpat 300 rubl. už atdobišanu. bet bei

prozentehm, un preefch' ta pascha luhgshanas namma waijadsigee altara rikfi, 4) Dinaburgas draudsei preefch kohlas ustaifshanas 200 rubl. un preefch basnizas ustaifshanas 100 rubl., 5) Birschu draudsei preefch Jakobstatte basnizas aplohpshanas 300 rubl. us atdohshamu, 6) Nerretas draudsei preefch kohlas- un luhgshanas-namma ustaifshanas pee Pon-deles Leischtos irr apfohliti 800 rubl.

Tē nu wehl wissu salissim kohpa, zif par wissu kursemnes basnizas-teefas aprinki 1867. gaddā preefch palihdsibas lahdes irr sanahzis:

Brahwesta-aprinkis.	Ewangel. Lut. dweibf.	Geraifshana. ffaitis.	rubl.	kop.
1) Vilnas	36,888	999	59	
2) Schrypils	55,904	634	86	1
3) Dohbeles	77,425	445	57	
4) Bauflas	62,006	433	50	
5) Jelgawas draudses kas stabu appalsch pascha general-supord.	22,480	309	48	
6) Kuldigas	51,538	252	74	
7) Kandawas	50,602	191	76	
8) Grohbines	73,176	182	68	
9) Piltene	51,525	84	39	
Summa	481,544	3,534	574	

Wilnas prahwesta aprinkis, jebchū vēbz dwehsele skaitla tas masakas par wisseem, tomete par wisseem zitteem wairahl dahwanas irr samettis preefch palihdsibas lahdes. Schē fad iſrehēna, iſnahk us katu dwehsele no dohtahm dahwanahm $2\frac{1}{100}$ kapeiku, turpretti Piltene aprinki tikkai $1\frac{8}{100}$ kop. no dwehseles, tas irr 17 reis masahk. Jelgawa tas rehkinumis pee tahm dahwanahm iſtaifa $1\frac{8}{100}$ kop. no dwehseles. Schrypils aprinki $1\frac{1}{100}$ kop., Bauflas aprinki $\frac{7}{100}$ kop., Dohbeles aprinki $\frac{7}{100}$ kop., Kuldigas aprinki $\frac{9}{100}$ kop., Kandawas aprinki $\frac{37}{100}$ un Grohbine $\frac{27}{100}$ kop.

Kod wiss basnizas-teefas aprinkis tāpat kā Wilnas prahwesta aprinkis buhtu devis ya $2\frac{7}{100}$ kop. no katus dwehseles, tad parvissam buhtu eenahdschi kahdi 13,050 rubl. Turflaft jayeenni, ka Wilnas prahwesta aprinkis taschū arri wehl nau tik dauds devis, kā jau wairahl nebuhu spehjīs, jo effam redsejusdi, kā arri schē 3 draudses it neko nau deivushas, un kā 10 waj 11 draudses tahs dahwanas masakas bijuhdas ne kā sennakos gaddōs. Ka Wilnas prahwesta-aprinka draudses zaur zaurim buhtu turrigatas un ka tāpebz wairahl eespehku pee dahwanu dohschanas ne kā kursemnes draudses, to gan newarram tizzeht, turprettim tizzam, ka leelaka eespehshana buhs pee kursemnes draudsehm. 1867. gads Wilnas prahwesta aprinki gan wehl gruhtahs bijis, un truhkums tur wehl wairahl manams bijis ne kā kursemme, peemunnam tikkai Tauroggas draudi. Ewangelijskem Lutteru laudibm Leischtos wehl taggad irr jažeetlihds no vēhdiga Pohlu dumpja nīkneem angleem. Schis prahwesta aprinkis vāhr wisseem zitteem wairahl preefch palihdsibas lahdes irr samettis, kā mums leekahs, tāpebz kā to garrigu truhkumu cekēh basnizas un draudses waijadsibahm wairahl pats ar sawahm ažzīm irr redsejis un pee few pascha nomamijis. Tur laudis labbahk sunn un manna zif palihgs irr waijadsigs, tāpebz arridsan wairahl irr bijuschi gattawi pee palihga dohschanas. Vēbz Wilnas prahwesta aprinka, Schrypils aprinkis vāhr zitteem wairahl palihgu no lahdes irr mēklesis un dabujis, un vēbz Wilnas prahwesta aprinka un vēbz Jelgawas arri no dwehsele skaitla to leelaku dahwanu dāllu irr devis. Arri schē rahdijahs tādas draudses un basnizas nohts-waijadsibas, kār tas truhkums bija, paschas ar saweem paschu spehkeem ween' few palihdsibū nēspehja gahda.

Kur wairahl truhkums pee draudses waijadsibahm irr bijis mannams, tur arri laudis wairahl gattawi un preezigi bijuschi pee dahwanu dohschanas. Bet tēscham ne tif ween' tad, kād paschi pee fewis un pee sawas draudses to truhkumu mannam, mums buhs gattaweeb buht us palihdsibahnu, bet arri tad, kād to redsam ieb no tam dīrdam pee saweem tizzibas brahleem. At brahlu truhkumu un behdahm eepsthees, libdsceestees un to naſtu libds ar wiineem nest, tas peenahkabs fristigeem brahleem. Tāpebz, kād paschi nēminet, kār ir kahds truhkums un kahdas behdas irr juhju tizzibas brahleem pee tizzibas un draudses waijadsibahm, eita tikkai pee saweem mahitajeem un preefet teem; jo teem to waijaga sunnāt in tee jums to teiks, kār un zif palihga waijaga.

Tēscham siyri wehrā leekama leeta irr, fa 1867. gaddā deewsgan leels draudschu pulks irr bijis, kās it nekahdas dahwanas nau devis preefch palihdsibas lahdes un kā pee wehl dauds leelaku draudschu skaitla tahs dahwanas irr palihdsibas masakas ne kā sennakos gaddōs. Daschadas wainas irr veeminetas, tāpebz palihdsibas lahdes eenahdschana 1867. gaddā irr politijs masaka ne kā papreelch, proti gruhts gads, truhkums, knappa pēlka, dauds daschadas dohschanas preefch wissadahm waijadsibahm un t. j. pr. un arri nau leedsans kā tābdi laiki, kād pērnajā gaddā bijuschi, preefch palihdsibas lahdes nau isdewigi laiki, bet tābdu pateesigu wainu, par kā draudses no palihdsibas lahdes darba parvissan drīhstetu atrautees, wāj arri tikkai masahk ne kā papreelch pee schi darba ruhpetees, tābdu wainu tēscham nau. Truhkums pee basnizas, draudses un tizzibas waijadsibahm dauds weetās pee muhsu tizzibas brahleem irr lohti leels un daschadas weetās tas truhkums ilgadus nahk flākt, un ja ne wairahl arween' skaidraht parahdahs. Pee minneet tēk sawus tautas brahus, kās jau pa leecleem pulkeem irr aīsgahjuschi us zittam gubernijahm un tur islihdušchi starp zittu tizzibu laudim un irr kā qvis bes gamma. Tād tēscham mums jo deenas jo wairahl irr jaruhvejabs par palihdsibas lahdes darbu. Daids grassis, dasch rubulis, to newarram leegtees, arri 1867. gādā wehl irr aīsgahjuschi mums tār, kār tam newaijadseja oet, kā tēscham labbahk buhtu derrejus pee palihdsibas lahdes. Deevs jau neprassa no neweena, lai dohtu no ta, kās nau, bet n ta, kās i rr. Bet kamehr debbesis wehl dīshws tas Deevs, as irr spehjīs wissadu schēlastibū mums papilnam doht, kā wissas leetas allashin buhtu, kā parvissam irr gan un papilnam us wissadeem labbem darbeem un kamehr ta Kunga apfohlīhana wehl irr spehjā: "wissas leetas tas paspehjī, kās tizz," tamehr arri, lai gan buhtu gruhts laiki, badda gaddi un truhkums, mums, kād tikkai tizzesim, nepeetrubls eespehshanas, tizzibas brahleem zour darbeem parahdīt sawu mīleštibū in peepildiht to garrigu truhkumu.

O. B.

Schim teizamam rakstam vel „Latv. avīšu“ redaktors eedrohschinajahs peelikt to wahrdi: Kād tēk mās to dahwanu fanahk preefch palihdsibas lahdes, tad arri leela waina irr pāsehem mums māhzi tāje em; pādādra draudse ilgi neko nau deuse, tē usnakf mahitajs, kā tizzibā draudses māht luhtat lai dohd, — un — ah rē: draude dohd papilnam. Pats pee fewis un pee sawas draudses to emu pēdīhwojis; jo kād pats pēkļus tizzibā luhtat, tad drauds arri pēkļus doht; kād tizzibā preezigs luhtat, tad drauds arri preeziga dewa. Muhsu Latvēschu draudses pat badda zifkā wehl nau palihdsibas it kuhtras us dohschanu, lai mehs mahitaji tad arri katu brihd effam preezigi us luhgshamu un wīhdinaschamu! — G. B.